

ביטחון ודמוקרטיה

איך משתמשים במילון? בבגרות כתוב "הציגו מושג" — וההגדרה חייבת לבוא **מהחומר שלמדתם, לא מהקטע**. לכן: קוראים את המושג, מכסים את ההסבר ואומרים אותו במילים שלכם. בסוף בודקים את עצמכם במשחק ההתאמה שבעמוד הנושא.

הנושא במבט כולל

מושג	מה צריך לדעת
קיימים אמצעים להגבלת שלטון	תנאים לקיום בחירות דמוקרטיות, הפרדת רשויות, מנגנוני פיקוח וביקורת וחוקה
מעצר מנהלי	מעצר מניעתי מידי ללא הליך פלילי רגיל כנגד אדם גם בלי שהוא מואשם בביצוע עבירה כלשהי. מסמכותו של שר הביטחון להורות על מעצר מסוג זה. מטרתו למנוע פגיעה בביטחון הציבור או המדינה. זהו הליך משפטי הנתון לביקורת רבה בשל הפגיעה הקשה בזכויות ולכן חלות עליו הגבלות רבות
המתח בין ביטחון לדמוקרטיה	מדינת ישראל פועלת במציאות ביטחונית מאתגרת הדורשת כלים מיוחדים.
מנגנוני איזון	ביקורת שיפוטית על פעולות ביטחוניות: בג"ץ דן בעתירות גם בנושאי ביטחון.
כלי הביטחון במדינה דמוקרטית	צבא וגופי ביטחון הכפופים לדרג המדיני: עקרון כפיפות הצבא לשלטון הנבחר.
דילמות מרכזיות	מעצר מנהלי: מעצר ללא משפט מול זכות האדם לחירות ולהליך הוגן.
מלחמות ישראל והשפעתן על הדמוקרטיה	מלחמות ומבצעים גרמו להפעלת כלים ביטחוניים חריגים.
שמירה על הדמוקרטיה בעת חירום	גם בעת חירום: עקרון המידתיות מחייב פגיעה מינימלית בזכויות.

מבוסס על חומרי עמוד הנושא באתר ועל מוקדי הלימוד של משרד החינוך (תכנית אשנב). חומר לתרגול ולחזרה עצמית.